

LIEUVOS NACIONALINĖ VEŽĖJŲ AUTOMOBILIAMS
ASOCIACIJA „LINAVA“

**VAIRUOTOJŲ
VAIRAVIMO IR POILSIO
LAIKAS**

VILNIUS
2009

TURINYS

ĮVADAS	5
1. SAVOKOS IR APIBRĖŽIMAI	5
2. REGLAMENTO (EB) NR. 561/2006 IR AETR TAIKYMAS PRIKLAUSOMAI NUO VYKDOMO VEŽIMO	7
3. VAIRAVIMO IR POILSIO REŽIMAS NUSTATYTAS REGLAMENTU (EB) NR. 561/2006	8
3.1. Kasdienio vairavimo trukmė	8
3.2. Dviejų vairuotojų kasdienio vairavimo trukmė	8
3.3. Vairavimo trukmė be pertraukos	9
3.4. Pertrauka	10
3.5. Privalomas kasdienis poilsis	10
3.6. Dviejų vairuotojų privalomas kasdienis poilsis	12
3.7. Kasavaitinis poilsis	12
3.8. Kasavaitinio poilsio kompensavimas	13
3.9. Vykimas keltu ar traukiniu	14
3.10. Vairuotojo vykinas iki ar nuo transporto priemonės	14
4. VAIRAVIMO IR POILSIO REŽIMAS NUSTATYTAS AETR REKALAVIMAIS	15
4.1. Kasdienio vairavimo trukmė	15
4.2. Dviejų vairuotojų kasdienio vairavimo trukmė	15
4.3. Vairavimo trukmė be pertraukos	16
4.4. Pertrauka	17
4.5. Privalomas kasdienis poilsis	17
4.6. Sutrumpinto kasdienio poilsio kompensavimas	18
4.7. Dviejų vairuotojų kasdienis poilsis	19
4.8. Kasavaitinis poilsis	19
5. VAIRAVIMO IR POILSIO REŽIMO SKIRTUMAI LYGINANT REGLAMENTO (EB) NR. 561/2006 IR AETR NUOSTATAS	21

Šis leidinys skirtas vairuotojams, siekiant pagerinti jų darbo sąlygas ir saugų eisną keliuose.

Transporto paslaugas teikiančiose įmonėse daug dėmesio reikia skirti darbo laiko apskaitos tvarkymui. Vairuotojams ne retai tenka įprastą darbo dienos trukmę prailginti kelionis valandomis, kad greičiau pasiektų tikslą. Jų darbas yra susijęs su didesne fizine ar protine įtampa, o tai gali turėti nepageidaujamų pasekmių tiek darbdaviui, tiek pačiam vairuotojui, ar kitiems žmonėms ir jų turui.

ES reglamentų ar AETR reikalavimai taikomi vežanti keleivius ar krovinius keliais. ES reglamentų reikalavimai taikomi tik Europos Bendrijoje arba tarp Europos Bendrijos, Šveicarijos ir Europos ekonominės erdvės susitarimo šalių. AETR reikalavimai taikomi tarptautinėms kelionėms įliš ar per šalis, kurios nėra ES narės, tačiau yra pasirašiusios AETR susitarimą, visai kelionei.

Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos ir Lietuvos nacionalinė vežėjų automobiliais asociacija "LINAVA" teikia vežėjams svarbiąsias informacijas apie vairuotojų darbo ir poilsio režimo nuostatų taikymą, vadovaujantis 2006 kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 561/2006 ir AETR susitarimu.

Tikimės, kad leidinyje pateikta informacija bus naudinga vežėjams ir vairuotojams planuojanti kasdienį darbą, vairavimo ir poilsio laiką.

© Valdas Kazlauskas

© Romanas Vilčinskas

Visos teisės apsaugotos. Kopijuoti draudžiama.

6. TACHOGRAFAI	25
6.1. Tachografo perjungimo mechanizmo naudojimas	25
6.2. Tachografo registracijos lapų naudojimas	26
6.3. Registracijos lapo naudojimas ypatingais atvejais	28
6.4. Registracijos lapų naudojimas tachografo gedimo atveju	32
7. SKAITMENINIS TACHOGRAFAS	33
7.1. Skaitmeninio tachografas	33
7.2. Skaitmeninio tachografo kortelės	33
7.3. Vairuotojo kortelės naudojimas ir veiksmai su skaitmeniniu tachografu	34
7.4. Skaitmeninio tachografo spaudinys	35
7.5. Vairuotojo kortelė sugadinta, blogai veikia ar prarasta	35
7.6. Skaitmeninio tachografo gedimas	36
8. KONTROLE	37
8.1. Tachografo registracijos lapų ar vairuotojo kortelės pateikimas nustatytas reglamentu (EB) Nr. 561/2006	37
8.2. Tachografo registracijos lapų pateikimas nustatytas AETR ...	37
8.3. Patikrinimai kelyje	38
8.4. Duomenų iš skaitmeninių tachografų ir vairuotojų kortelių perkėlimas	38
8.5. Tachografo registracijos lapų, duomenų perkeltų iš skaitmeninių tachografų ir vairuotojų kortelių saugojimas	39
9. REGLAMENTŲ (EB) NR. 561/2006 IR (EEB) NR. 3821/85 TAIKYMO REKOMENDACIJOS	39
1 Rekomendacija	39
2 Rekomendacija	41
3 Rekomendacija	42
4 Rekomendacija	43
5 Rekomendacija	44
6 Rekomendacija	45
10. VAIRUOTOJŲ VAIRAVIMO IR POLISIO REŽIMA REGLAMENTUOJANTYS TEISĖS AKTAI	46

IVADAS

Didelę įtaką kelių transporto veiklai turi 2006 m. kovo 15 d. įsigaliojęs Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiantis Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 3820/85.

Šio reglamento tikslas – pagerinti socialines sąlygas vairuotojams, taip pat pagerinti saugų eismą keliuose. To siekiama nuostatomis, susijusiomis su maksimaliomis vairavimo trukmėmis per dieną, per savaitę ir per dvi savaites paeiliiui, nuostata, kuri įpareigoja suteikti vairuotojui normalią kassavatinio polisio laikotarpį mažiausiai vieną kartą per dvi paeiliiui einančias savaites, ir nuostatomis, kuriais nurodo, kad jokiomis aplinkybėmis kasdienio polisio laikotarpis negali būti trumpesnis nei nepertraukiamas devyntų valandų laikotarpis. Kadangi tos nuostatos garantuoja pakankamą polisį, todėl sistema sutrumpintiems kasdienio polisio laikotarpiams kompensuoti daugiau nebereikalinga. Be to, nuo 2006 m. gegužės 1 d. pirmą kartą pradedamose eksploatuoti tam tikrose kroviniuose ir keleiviniuose transporto priemonėse turi būti įrengti skaitmeniniai tachografai.

Siekiant skatinti pažangą ir pagerinti saugų eismą keliuose, pateikiamas reglamento (EB) Nr. 561/2006 ir Europos šalių susitarimo dėl kelių transporto priemonių ekipažų, važinėjančių tarptautiniais maršrutais, darbo (toliau – AETR) aiškinimas ir grafinis vairavimo ir polisio režimo atvaizdavimas.

1. SĄVOKOS IR APIBRĖŽIMAI

Siekiant palengvinti darbo ir polisio laiko teisės aktų aiškinimą, pateikiamos juose naudojamos sąvokos:

„Vežimas keliais“ – bet koks pakrautos ar nepakrautos transporto priemonės reisas, kai keleiviai ar kroviniai per visą kelionę ar jos dalį vežami visuomeniniam naudojimui skirtais keliais;

„Vairuotojas“ – tai asmuo, vairuojantis transporto priemonę net ir trumpą laiką tarpą arba vežamas transporto priemonėje, kai jo pareiga – prireikus ją vairuoti;

„Petrarka“ – tai laikotarpis, kurio metu vairuotojas nevažiuoja ar nedirba kitų darbų, ir kuris naudojamas tik įėjoms atgauti;

„Polisis“ – tai nepertraukiamas laiko tarpas, per kurį vairuotojas gali laisvai disponuoti savo laiku;

„Savaitė“ – laiko tarpas nuo pirmadienio 00.00 valandų iki sekmadienio 24.00 valandos;

„Kasdienio polisis laikotarpis“ – tai kasdienis laiko tarpas, per kurį vairuotojas gali laisvai disponuoti savo laiku, apimančias „normalų kasdienio polisis laikotarpį“ arba „sutrumpintą kasdienio polisis laikotarpį“;

„Normalus kasdienio polisis laikotarpis“ – tai mažiausiai 11 valandų polisiui skirtas laiko tarpas.

„Sutrumpintas kasdienio polisis laikotarpis“ – mažiausiai 9 valandų, bet trumpesnis nei 11 valandų, polisiui skirtas laiko tarpas;

„Vairavimo trukmė“ – tai trukmė vairavimo veiksmų, kurie įrašyti: automatiškai arba pusiau automatiškai įrašymo įrangą, arba rankiniu būdu;

„Kasdienio vairavimo trukmė“ – tai visa sudėta vairavimo trukmė nuo vieno kasdienio polisis laikotarpio pabaigos iki kito kasdienio polisis laikotarpio pradžios arba tarp kasdienio polisis laikotarpio ir kasavaitinio polisis laikotarpio.

„Kasavaitinio polisis laikotarpis“ – tai kasavaitinis laiko tarpas, per kurį vairuotojas gali laisvai disponuoti savo laiku, apimančias „normalų kasavaitinio polisis laikotarpį“ arba „sutrumpintą kasavaitinio polisis laikotarpį“;

„Normalus kasavaitinio polisis laikotarpis“ – tai mažiausiai 45 valandų polisiui skirtas laiko tarpas;

„Sutrumpintas kasavaitinio polisis laikotarpis“ – trumpesnis nei 45 valandų polisiui skirtas laiko tarpas, kuris, gali būti sutrumpintas ne daugiau kaip iki 24 paeilini einančių valandų;

„Darbas su porininkais“ – tai padėtis, kai kiekvieno vairavimo laikotarpio tarp dviejų paeilinių einančių kasdienio polisis laikotarpių arba tarp kasdienio polisis laikotarpio ir kasavaitinio polisis laikotarpio metu transporto priemonėje yra bent jau du vairuoti turintys vairuotojai. Pirmą darbo su porininkais valandą kitam vairuotojui ar vairuotojams dalyvauti nebūtinai, tačiau likusį laikotarpį jų dalyvavimas privalomas.

2. REGLAMENTO (EB) NR. 561/2006 IR AETR TAIKYMAS PRIKLAUSOMAI NUO VYKDOMO VEŽIMO

Europos Sąjungoje (Lietuva, Lenkija, Vokietija, Olandija ir kitos šalys) registruota transporto priemonė, ES ribose	ES reglamentai
Europos Sąjungoje registruota transporto priemonė, iš ES valstybės narės į vieną iš AETR sutarties valstybių (Rusija, Ukraina, Baltarusija ir kitos šalys) visai kelionei arba atvirkščiai	AETR
Europos Sąjungoje registruota transporto priemonė, iš ES valstybės narės į ne ES ir ne AETR sutarties valstybę (Kinija, Marokas, Egiptas ir kitos šalys) visai kelionei	ES reglamentai
AETR sutarties šalyje registruota transporto priemonė, AETR ribose	AETR
AETR sutarties šalyje registruota transporto priemonė, iš ES valstybės narės į vieną AETR sutarties valstybę arba atvirkščiai	AETR
AETR sutarties šalyje registruota transporto priemonė ES ribose visai kelionei	ES reglamentai
Nei ES, nei AETR sutarties šalyje registruota transporto priemonė AETR teritorijoje	AETR

3. VAIRAVIMO IR POLSIO REŽIMAS NUSTATYTAS REGLAMENTU (EB) NR. 561/2006

3.1. Kasdienio vairavimo trukmė

Kasdienio vairavimo trukmė negali viršyti 9 valandų.

Kasdienio vairavimo trukmė gali būti prailginta iki 10 valandų 2 kartus bet kurią savaitę.

KPL – kasdienio poilsio laikas, KVL – kasdienio vairavimo laikas, KSL – kasavaininio poilsio laikas.

Kasdienio vairavimo trukmė per savaitę negali viršyti 56 valandų.
Bendra vairavimo trukmė per dvi savaites paeilini negali viršyti 90 valandų.

1 pavyzdys	45 val.	+	45 val.	
2 pavyzdys	50 val.	+	40 val.	= 90 val.
3 pavyzdys	56 val.	+	34 val.	

3.2. Dviejų vairuotojų kasdienio vairavimo trukmė

Kasdienio vairavimo trukmė vairuojant transporto priemonę su porininku negali viršyti 9 valandų.

Pirmas vairuotojas		BDL		BDL		BDL		KTL		KPL 9 val.
Antras vairuotojas	BDL		BDL		BDL		BDL	KTL		KPL 9 val.

Po 9 val.

Kasdienio vairavimo trukmė vairuojant transporto priemonę su porininku gali būti prailginta iki 10 valandų 2 kartus bet kurią savaitę.

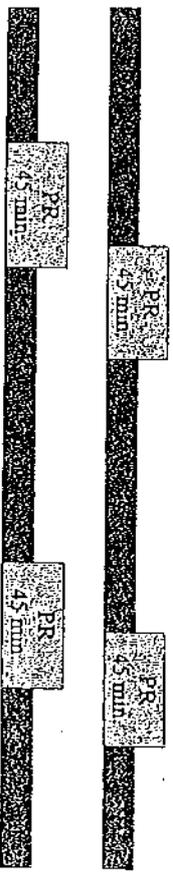
Pirmas vairuotojas		BDL		BDL		KTL 1 val.		BDL		KPL 9 val.
Antras vairuotojas	BDL		BDL		BDL	KTL 1 val.		BDL		KPL 9 val.

Po 10 val.

KVL – kasdienio vairavimo laikas, BDL – buvimas darbe laikas, KTL – kity darby laikas, KPL – kasdienio poilsio laikas.

3.3. Vairavimo trukmė be pertraukos

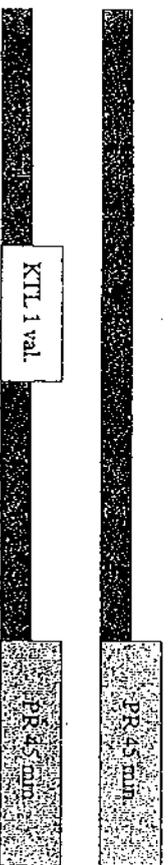
Vairuotojas gali vairuoti transporto priemonę nepertaukiamai 4,5 valandos, po kurių turi būti pertrauka.

KVL – kasdienio vairavimo laikas, PR – pertrauka.

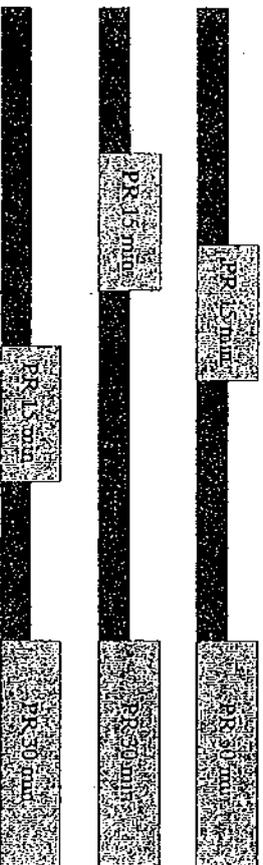
3.4. Pertrauka

Po 4,5 valandos vairavimo, vairuotojas turi daryti ne trumpesnę kaip 45 minučių pertrauką, jeigu jis nepradedą naudoti poilsio laikotarpio,

KVL – kasdienio vairavimo laikas, KTL – kitų darbų laikas, PR – pertrauka.

Ši 45 min. pertrauka gali būti pakeista ne trumpesne kaip 15 minučių pertrauka, po kurios sekty ne trumpesne kaip 30 minučių pertrauka.

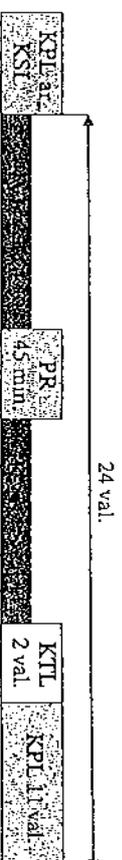
KVL – kasdienio vairavimo laikas, PR – pertrauka.

Per šias pertraukas vairuotojas negali atlikti jokio kito darbo. Pertraukos netaikomos kasdieniu poilsio laikotarpiu.

3.5. Privalomas kasdienis poilsis

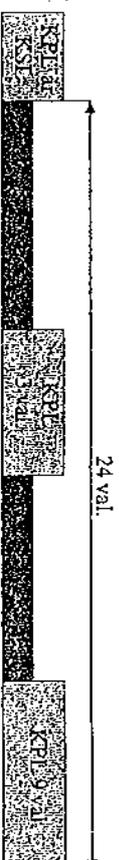
Vairuotojas privalo pasinaudoti kasdienio poilsio laikotarpiais. Per kiekvieną 24 valandų laiką tarpą po prieš tai pasinaudoto kasdienio ar kasavai-

tinio poilsio laikotarpio pabaigos vairuotojas turi pasinaudoti kitu kasdienio poilsio laikotarpiu.

KPL – kasdienio poilsio laikas, KVL – kasdienio vairavimo laikas, KSL – kasavaitinio poilsio laikas, KTL – kitų darbų laikas, PR – pertrauka.

Kaip alternatyva, kasdienio poilsio laikotarpis gali būti suskirstytas į du laikotarpius, kai pirmas yra mažiausiai 3 valandų nepertraukiamas laikotarpis, o antras – mažiausiai 9 valandų nepertraukiamas laikotarpis.

KPL – kasdienio poilsio laikas, KVL – kasdienio vairavimo laikas, KSL – kasavaitinio poilsio laikas.

Tarp bet kurių dviejų kasavaitinio poilsio laikotarpių vairuotojas gali pasinaudoti daugiausiai trimis sutrumpintais iki 9 val. kasdienio poilsio laikotarpiais.

	KSL 4,5 val.		
Pirmadienis		KPL 9 val.	KPL 9 val.
Antradienis		KPL 9 val.	KPL 9 val.
Trečiadienis		KPL 9 val.	KPL 9 val.
Ketvirtadienis		KPL 9 val.	KPL 9 val.
Penktadienis		KPL 9 val.	KPL 9 val.
Šeštadienis		KPL 11 val.	KPL 11 val.
	KSL 4,5 val.		

KSL – kasavaitinio poilsio laikas, KPL – kasdienio poilsio laikas, KVL – kasdienio vairavimo laikas.

3.6. Dviejų vairuotojų privalomas kasdienis poilsis

Per 30 valandų po kasdienio ar kassavaitinio poilsio laikotarpio pabaigos, vairuotojai, dirbantys poroje, turi pasinaudoti nauju mažiausiai 9 valandų kasdienio poilsio laikotarpiu. Vairuotojai gali išsėis transporto priemonėje, jei joje kiekvienam vairuotojui yra įrengtos tinkamos miegojimo vietos, o ši transporto priemonė stovi vietoje.

KPL – kasdienio poilsio laikas, KSL – kassavaitinis poilsis, KVL – kasdienio vairavimo laikas, BDL – buvimo darbe laikas, KTL – kitų darbų laikas.

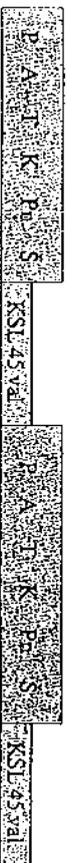
3.7. Kassavaitinis poilsis

Kassavaitinio poilsio laikotarpis prasideda ne vėliau kaip po šešių 24 valandų laiko tarpų nuo paskutinio kassavaitinio poilsio laikotarpio pabaigos.

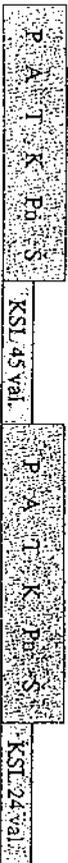

KSL – kassavaitinio poilsio laikas, P, A – savaitės dienos.

Per bet kurias dvi paeilini einančias savaites vairuotojas turi pasinaudoti mažiausiai: dviem normaliais kassavaitinio poilsio laikotarpiais;

arba vienu normaliu kassavaitinio poilsio laikotarpiu ir vienu sutrumpintu kassavaitinio poilsio laikotarpiu.

KSL – kassavaitinio poilsio laikas, P, A – savaitės dienos.

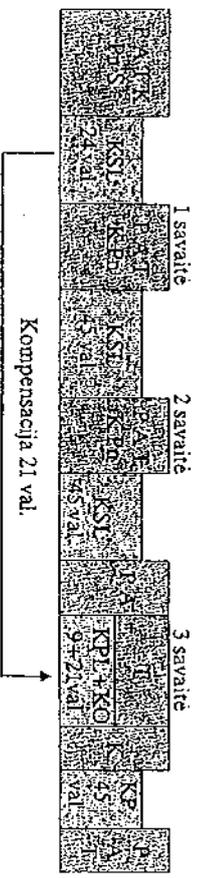
3.8. Kassavaitinio poilsio kompensavimas

Kassavaitinio poilsio sutrumpinimas iki 24 valandų, turi būti kompensuojamas lygiavertę poilsiu skirtu laiko tarpu, kurio visų iš karto pasinaudojama iki po atitinkamos savaitės praėjus trys savaites.

KSL – kassavaitinio poilsio laikas, KO – kompensacija, P, A – savaitės dienos.

Kassavaitinis poilsis, kurio naudojamas kaip kompensacija už sutrumpintą kassavaitinio poilsio laikotarpį, gali būti pridėtas prie kito ne trumpesnio kaip 9 valandų kasdienio poilsio laikotarpio.

KSL – kassavaitinio poilsio laikas, KPL – kasdienio poilsio laikas, KO – kompensacija, P, A – savaitės dienos.

Kasdienio poilsio ir sutrumpinto kassavaitinio poilsio laikotarpiais vairuotojai gali išsėis transporto priemonėje ne jos nuolatinio laikymo vietoje, jei joje kiekvienam vairuotojui yra įrengtos tinkamos miegojimo vietos, o ši transporto priemonė stovi vietoje.

3.9. Vykimas keltu ar traukiniu

Kai vairuotojas lydi keltu ar traukiniu gabenamą transporto priemonę, ir naudojasi normaliu kasdieniu poilsio laikotarpiu, šis laikotarpis negali būti pertraukiamas kita veikla, bendrai neviršijancia vienos valandos, ne daugiau kaip du kartus. Per tą normalų kasdienio poilsio laikotarpį vairuotojui sudaromos sąlygos išsėsti gulėti ar miegančioje vietoje.

KPL: 2val. + 7val. + 2val. = 11val., KVL/KTL: 20min. + 40 min. = 1val.

KPL – kasdienio poilsio laikas, KVL – kasdienio vairavimo laikas, KTL – kitų darbų laikas.

3.10. Vairuotojo vykimas iki ar nuo transporto priemonės

Bet koks laikas, vairuotojo praleistas vykstant į vietą, kurioje paaimama transporto priemonė, kuriai taikomas vairavimo ir poilsio režimas, ar grįžtant iš tokios vietos, jei transporto priemonė nėra vairuotojo namuose ar darbdavio veiklos centre, kuriame vairuotojas paprastai būna laikomas „buvimu darbe“.

Bet koks laikas, vairuotojo praleistas vairuojant transporto priemonę, kuriai netaikomas vairavimo ir poilsio režimas, vykstant iki, ar nuo transporto priemonės, kuriai taikomas vairavimo ir poilsio režimas, jei ji nėra vairuotojo namuose ar darbdavio veiklos centre, kuriame vairuotojas paprastai būna, laikomas „kitais darbais“.

Komentaras.

Vairuotojas privalo savo veiklos laikotarpius „kiti darbai“ ar „buvimas darbe“ – rašymo priemonė įskaitomai užrašyti registracijos lape jo nesužepanti, arba įskaitomai užrašyti lape ir vėliau perkelti į vairuotojo kortelę, naudojanti tachografo rankinio įrašymo mechanizmą.

4. VAIRAVIMO IR POILSIO REŽIMAS NUSTATYTAS AETR REKALAVIMAIS

4.1. Kasdienio vairavimo trukmė

Kasdienio vairavimo trukmė negali viršyti 9 valandų.

Kasdienio vairavimo trukmė gali būti prailginta iki 10 valandų 2 kartus bet kurią savaitę.

KPL – kasdienio poilsio laikas, KVL – kasdienio vairavimo laikas, KST – kasavaininis poilsio laikas.

Kasdienio vairavimo trukmė per šešių dienų laikotarpį negali viršyti 56 valandų.

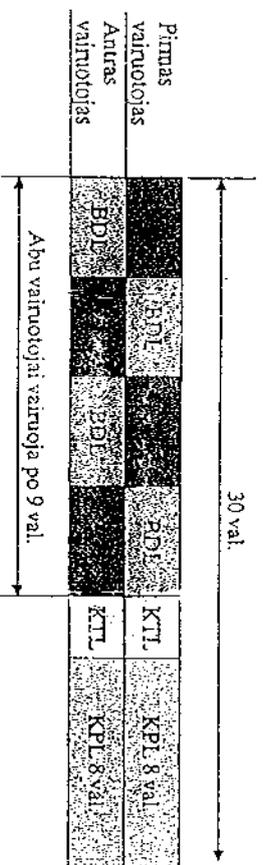
Bendra dviejų, bet kurių greičiųjų savaitinių vairavimo trukmė negali viršyti 90 valandų.

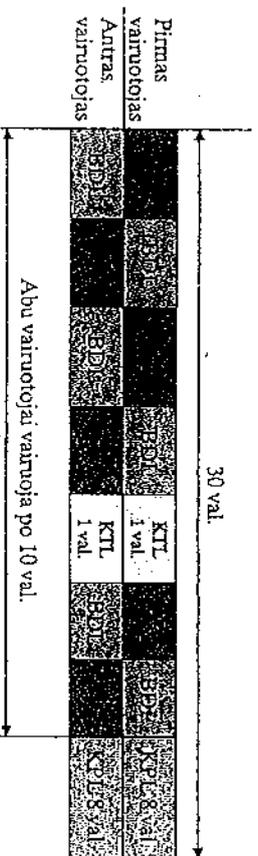
1 pavyzdys	45 val.	+	45 val.
2 pavyzdys	50 val.	+	40 val.
3 pavyzdys	56 val.	+	34 val.
			= 90 val.

4.2. Dviejų vairuotojų kasdienio vairavimo trukmė

Kasdienio vairavimo trukmė vairuojant transporto priemonę su pordininku negali viršyti 9 valandų.

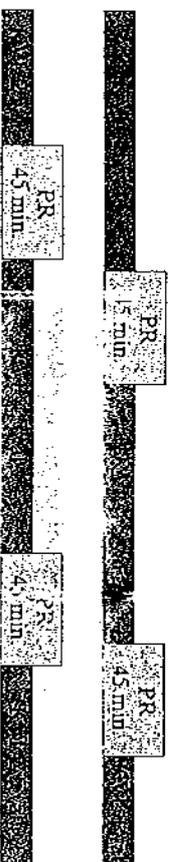
Kasdienio vairavimo trukmė vairuojant transporto priemonę su poringu gali būti prailginta iki 10 valandų 2 kartus savaitę.

KPL – kasdienio poilsio laikas, KVL – kasdienio vairavimo laikas, BDL – buvimo darbe laikas, KTL – kitų darbų laikas.

4.3. Vairavimo trukmė be pertraukos

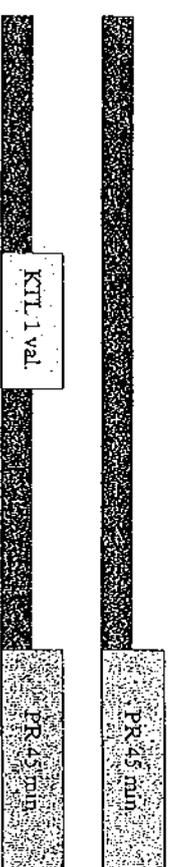
Vairuotojas gali vairuoti transporto priemonę nepertaukiamai 4,5 valandas, po kurių turi būti pertrauka.

KVL – kasdienio vairavimo laikas, PR – pertrauka.

4.4. Pertrauka

Keturias su puse valandos vairavęs, vairuotojas turi išsėtis ne mažiau kaip 45 minutes, išskyrus tą atvejį, kai prasideda poilsio laikotarpis.

KVL – kasdienio vairavimo laikas, PR – pertrauka, KTL – kitų darbų laikas.

Ši pertrauka gali būti pakeičiama ne mažiau kaip 15 minučių trukmės pertraukomis, kurios pasidirstomos per visą vairavimo laiką arba tuoj po vairavimo.

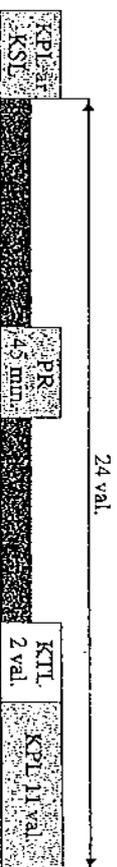

KVL – kasdienio laikas, PR – pertrauka.

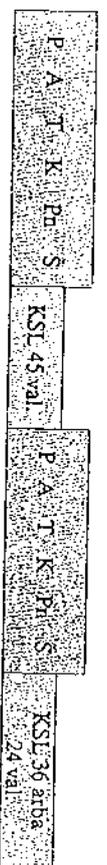
Per šias pertraukas vairuotojas negali atlikti jokio kito darbo. Pertraukos nelaikomos kasdieniu poilsio laikotarpiu.

4.5. Privalomas kasdienis poilsis

Vairuotojas privalo pasinaudoti kasdienio ir kas savaitinio poilsio laikotarpiais. Per kiekvieną 24 valandų darbo tarpą po prieš tai pasinaudoto kasdienio ar kas savaitinio poilsio laikotarpio pabaigos vairuotojas turi pasinaudoti kitu kasdienio poilsio laikotarpiu.

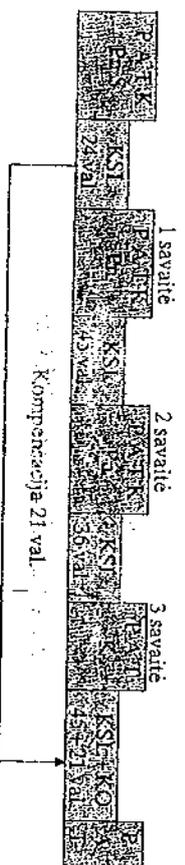

KPL – kasdienio poilsio laikas, KVL – kasdienio vairavimo laikas, KSL – kas savaitinio poilsio laikas, KTL – kitų darbų laikas, PR – pertrauka.

KSL – kassavaitinio poilsio laikas, P, A – savaitės dienos.

Šis poilsio laikas gali būti trumpinamas iki minimalaus 36 valandų nepertraukiamo poilsio laikotarpio, jeigu išimasi nuolatiniame transporto priemonės laikymo arba vairuotojo gyvenamojoje vietoje, arba iki minimalaus 24 valandų nepertraukiamo poilsio laikotarpio, jeigu išimasi kitoje vietoje. Visi poilsio laikotarpių sutrumpinimai turi būti kompensuojami letdus atitinkamai valandų pailsėti iš karto (*en bloc*) iki trečios savaitės pabaigos.

KSL – kassavaitinio poilsio laikas, KO – kompensacija, P, A – savaitės dienos.

Bet koks poilsis, kompensuojantis kassavaitinio poilsio laikotarpį, turi būti pridedamas prie kito poilsio laikotarpio, ne trumpesnio kaip 8 valandų, ir suinteresuoto asmens prašymu suteikiamas nuolatiniame transporto priemonės laikymo ar vairuotojo gyvenamojoje vietoje.

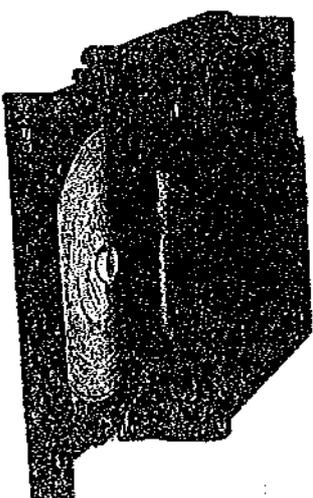
5. VAIRAVIMO IR POILSIO REŽIMO SKIRTUMAI LYGINANT REGLAMENTO (EB) NR. 561/2006 IR AETR NUOSTATAS

Nuostatos	Reglamentas Nr. 561/2006	AETR
Maksimali kasdienio vairavimo trukmė	Ne daugiau kaip 9 valandų	Ne daugiau kaip 9 valandų
Maksimali kasdienio vairavimo trukmė	Ne daugiau kaip 10 valandų du kartus bet kurią savaitę	Ne daugiau kaip 10 valandų du kartus bet kurią savaitę
Maksimali kassavaitinio vairavimo trukmė	Ne daugiau kaip 56 valandų	Ne daugiau kaip 56 valandų
Bendra vairavimo trukmė per dvi savaites paeilui	Ne daugiau kaip 90 valandų	Ne daugiau kaip 90 valandų
Maksimali vairavimo be pertraukos trukmė	Ne daugiau kaip 4 valandos 30 minučių.	Ne daugiau kaip 4 valandos 30 minučių
Minimali pertraukos trukmė	Ne trumpesnė kaip 45 min.	Ne trumpesnė kaip 45 min.
Minimali pertrauka gali būti pakeista	Dvejomis pertraukomis: – pirmą pertrauka – ne trumpesnė kaip 15 min. – antrą pertrauka – ne trumpesnė kaip 30 min.	Trimis pertraukomis ne trumpesnėmis kaip 15 min. trukmės.
Privalomas kasdienis poilsio laikotarpis	Per kiekvieną 24 val. laikotarpį ne trumpesnis kaip 11 valandų.	Per kiekvieną 24 val. laikotarpį ne trumpesnis kaip 11 valandų.
Privalomas kasdienio poilsio laikotarpis gali būti sutrumpintas	Tarp dviejų kassavaitinių poilsio laikotarpių ne daugiau kaip tris kartus per savaitę iki 9 valandų.	Tris kartus per savaitę iki 9 valandų.

<p>Vairuotojas privalo turėti keilonės metu bei pateikti igaliojam pareigūnui pareikalavus</p>	<p>1. Jei vairavo transporto priemonę, kurioje įrengtas analoginis tachografas: 1.1. einamosios dienos ir prieš taiėjusių 28 dienų vairuotojo naudotus registracijos lapus; 1.2. vairuotojo kortelę, jei turi, ir 1.3. visus einamosios dienos ir per prieš taiėjusių 28 dienų ranka darytus įrašus ir spaudinius pagal Reglamentų (EEB) 3821/85 ir (EB) Nr. 561/2006 reikalavimus. 2. Jei vairavo transporto priemonę, kurioje įrengtas skaitmeninis tachografas: 2.1. savo asmeninę vairuotojo kortelę; 2.2. visus einamosios dienos ir prieš taiėjusių 28 dienų ranka darytus įrašus ir spaudinius pagal Reglamentų (EEB) 3821/85 ir (EB) Nr. 561/2006 reikalavimus; ir 2.3. registracijos lapus, atitinkančius 2.2 punkte nurodytą laikotarpį, kurio metu jis vairavo transporto priemonę, kurioje yra sumontuotas analoginis tachografas.</p>	<p>Registracijos lapus su einamosios savaitės ir praejusios savaitės paskutinės dienos, kurią jis vairavo, duomenimis.</p>
--	--	--

6. TACHOGRAFAI

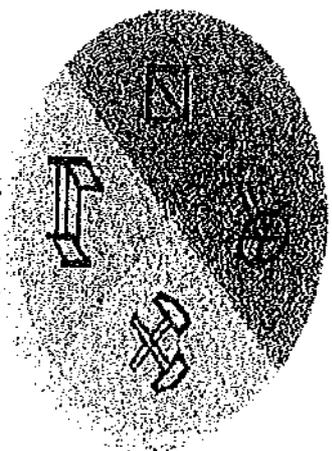
Tachografas – tai įrenginys, skirtas automatiškai arba pusiau automatiškai rodyti ir registruoti išsamią informaciją apie transporto priemonių judėjimą ir tam tikrus jų vairuotojų darbo laikotarpius.

I pav. Analoginis tachografas 1324

6.1. Tachografo perjungimo mechanizmo naudojimas

Vairuotojai privalo, naudojant perjungimo mechanizmą, perjungti į poziciją:

2 pav. Vairuotojo veiklos simboliai

☑ „Būvims darbe“ – laikas sēdint šaiā vairuotojo ar miegamojōje vietōje, kai transporto priemone jūdā, lydint transporto priemone, gabenamā traukniu ar keltu, turi būtī pasiekimas darbavio, kad galētū pradēti vairuotī arba tēsti vairavinā ar atlikti kitus darbus. Jeigu vykstama i vietā, kurioje paimama transporto priemone, kuriai taikomas vairavimo ir polsio režīmas, ar grīžtant īš tokios vietas, jei transporto priemone nēra vairuotojo namuose ar darbavio veiklos centre.

✂ „Kiti darbai“ – jeigu pakrauna ar īskrauna transporto priemone, padēda līpti ar īslīpti keleiviams, jā plauņa, valo, remonhuoja ar atlieka tehninē prezīūrā, stēbi transporto priemones pakrovimā ar īskrovimā, atlieka kroviniu ar mulinēs īforminimo procedūras, vykdo teisinus ar kontrolēs īpareigojumus, tiesiogiai susijusias su atliekama vežimo veikla arba dirba bet koki darbā tam pačiam ar kitam darbavio. Jeigu vairuotoja transporto priemone, kuriai netaikomas vairavimo ir polsio režīmas, vykstant iki ir nuo transporto priemones, kuriai taikomas vairavimo ir polsio režīmas, jei ji nēra vairuotojo namuose ar darbavio veiklos centre.

🚗 „Pertrauka darbo metu ir kasdienis polsīs“ – laikotarpis, kurio metu vairuotojas nevaruotoja ar nedirba kitū darbū ir jis naudojamās tik jēgoms atgauti bei nepertaukiamas laiko tarpas, kurio metu vairuotojas gali laisvai disponuoti savo laiku.

6.2. Tachografo registrācijas lapu naudojimas

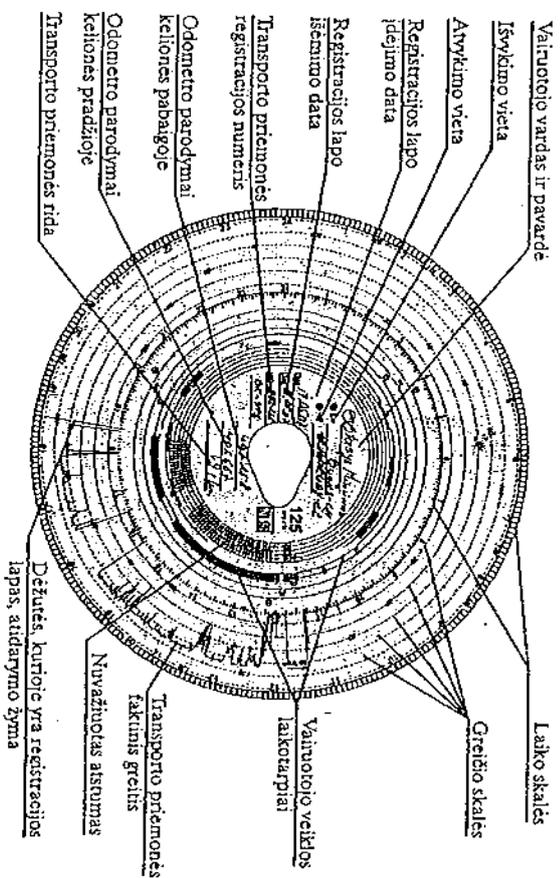
Analoginio tachografo registrācijas lapai, tai lapai, skirti duomenims užrašyti bei išsaugoti, kurie yra įdedami į tachografa, o rašymo įrenginys juose nepertaukiamai registruoja visą užrašytiną informaciją.

Vairuotojai naudoja registrācijas lapus kiekvieną darbo dieną, iškart kai perima transporto priemonę. Registrācijas lapas neišimamas anksčiau negu baigiasi darbo laikas, išskyrus tuos atvejus, kai likutinasis pareigūnas nurodo juos išimti. Registrācijas lapo negalima naudoti ilgiau nei 24 val. Vairuotojai negali naudoti suteptų ar sugadintų registrācijas lapų. Lapai turi būti tinkamai saugomi.

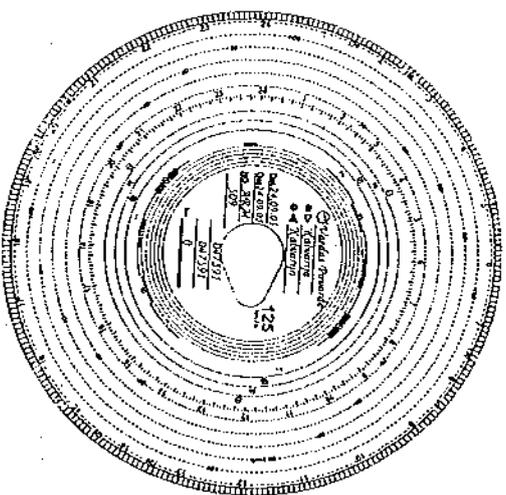
Kiekvienas ekipažo narys savo registrācijas lape registruoja tokią informaciją:

1. Pradedamas naudoti registrācijas lapą – savo vardą ir pavardę;

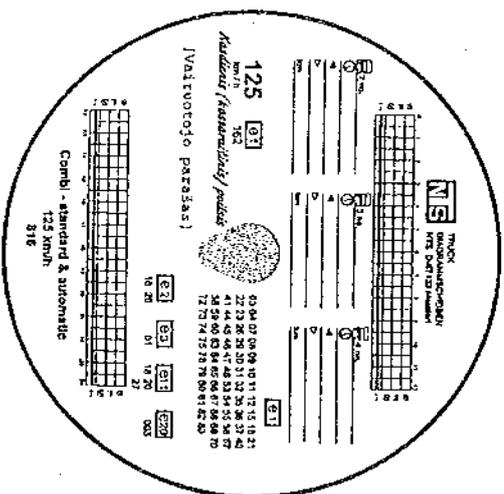
2. Laiką ir vietą, kurioje pradedamas naudoti registrācijas lapas, ir laiką ir vietą, kurioje jo naudojimas baigiamas;
3. Kiekvienos jam priskirtos transporto priemonės registrācijas numerį ir pradedamas pirmą lape įrašyti kelionę, ir pakeitęs transporto priemonę, visą registrācijas lapo naudojimo laiką;
4. Odometro rodmenis:
 - 4.1. pirmos lape įrašytos kelionės pradžioje;
 - 4.2. paskutinės lape įrašytos kelionės pabaigoje;
- 4.3. jei per darbo dieną pakeičiama transporto priemonė (jam priskirtos transporto priemonės rodmenis ir transporto priemonės, kuri jam bus priskirta, rodmenis);
5. Kiekvienos transporto priemonės pakeitimo laiką.

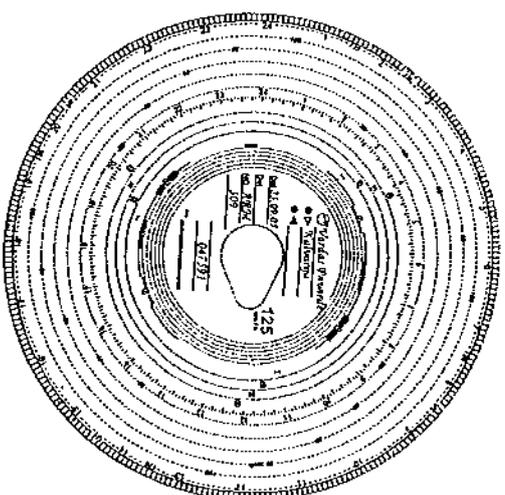
3 pav. Registrācijas lapas.

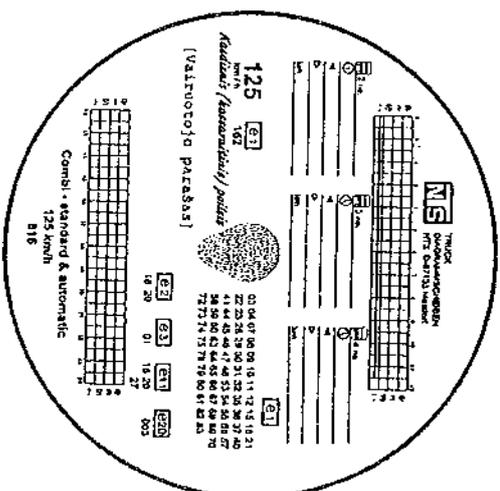
5-a pav. Naujame registracijos lape užpildomi duomenys

5-b pav. Kitoje pusėje, veikloje „Polisis“, nuo 00 val. iki 24 val. brėžiama horizontali linija ir užrašoma „Kasdienis (kassavatinis) polisis“

6-a pav. Paskutiniame registracijos lape užpildomi duomenys

6-b pav. Šio lapo kitoje pusėje, veikloje „Polisis“, nuo 00 val. iki tos valandos, kada jis bus įdėtas į tachografą, brėžiama horizontali linija

6.4. Registrācijas lapu naudojimas tachografo gedimo atveju

Tuo atveju, kai tachografas sugenda ar neteisingai dirba, darbdavys pasirypiną, kad ji, kai tik galima, suremontuoti reikiamus igaliojimus turintis mechanikas ar dirbtuvės. Jei transporto priemonė per savaitę nuogedimo dienos ar to laiko, kai buvo pastebėtas neteisingas įrenginio darbas, negali grįžti į savo garažą, remonto darbai atliekami ten, kur tuo metu yra transporto priemonė.

Jeigu tachografas netinkamas eksploatuoti ar blogai veikia, tai registracijos lape arba laikinajame lape, kuris turi būti prisegtas prie registracijos lapo, vairuotojas įrašo savo identifikavimo duomenis (vairuotojo vardą, pavardę ir pažymėjimo numerį, datą) ir pasirašo. Taip pat įrašo kiekvieno laikotarpio visą informaciją, kurios tachografas jau teisingai nebuvo užregistravo.

Pateiktas pavyzdys, kai sugedus tachografiui, vairuotojas įrašo kiekvieną jo veiklos laikotarpio informaciją į registracijos lapą.

TRUCK
DOKUMENTATION
FOR OFFICIAL USE ONLY

125 102

Waldemar Damski, Polysystema Ak.
Data: Warszawa

Tachografų ypatumai

02	04	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	21
42	22	24	26	28	30	31	32	33	34	35	36	40
44	50	59	01	04	05	06	07	08	09	10	11	20
72	73	74	75	76	79	80	81	82	83			

02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 21
18 20 01 18 20 21 20

02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 21
18 20 01 18 20 21 20

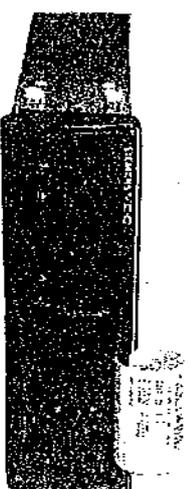
Combi - standard & automatic
725 km/h
916

7 pav. Registracijos lapo pildymas, sugedus tachografiui.

7. SKAITMENINIS TACHOGRAFAS

7.1. Skaitmeninio tachografas

Nuo 2006 m. gegužės 1 d., pirmą kartą pradedamose eksploatuoti tam tikrose krovinišėse ir keleivinišėse transporto priemonėse, turi būti įrengti skaitmeniniai tachografai.

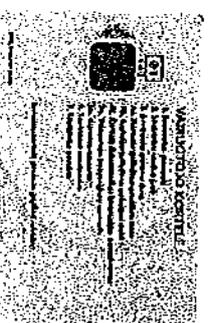

8 pav. Skaitmeninis tachografas 1381

7.2. Skaitmeninio tachografo kortelės

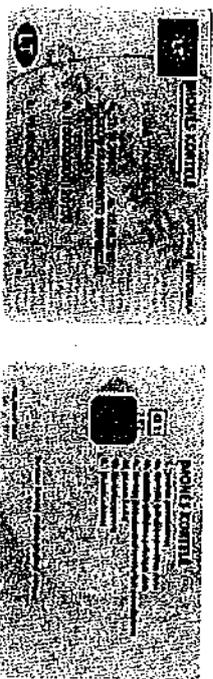
Vairuotojo kortelė – tachografo kortelė skirta tam, kad būtų galima identifikuoti vairuotoją bei laikyti informaciją apie vairuotojo veiklos laikotarpius. Vairuotojas gali turėti tik vieną galiojančią kortelę. Jis privalo naudoti tik savo asmeninę kortelę. Neleidžiama naudoti kortelės, kurios galiojimo laikas yra pasibaigęs. Vairuotojo kortelė savo atmintyje saugo 28 dienų duomenis. Ji išduodama 5 metams.

Vairuotojas gali turėti tik vieną galiojančią vairuotojo kortelę. Jeigu vairuotojo kortelė sugadinama, blogai veikia, pametama arba pavagiamą, vairuotojas per 7 kalendorines dienas turi kreiptis į Valstybę kelių transporto inspekciją, kad kortelė būtų pakeista.

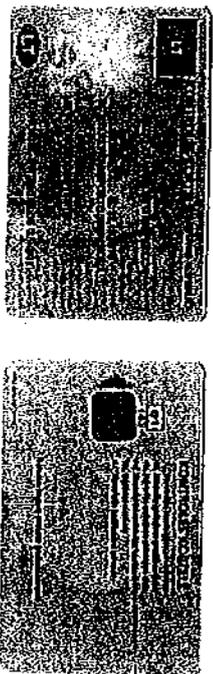
9 pav. Vairuotojo kortelė.

Įmonės kortelė – tachografo kortelė reikalinga tam, kad vežėjas galėtų užrašinti ir atrakinti skaitmeninio tachografo atmintyje laikomus duomenis apie vairuotojo kasdienius veiklos laikotarpius, įvykius, gedimus, greičio viršijimus ir techninius duomenis. Kortelė leidžia šiuos duomenis skaityti, spausdinti ir (arba) perkelti. Įmonės kortelė išduodama 5 metams.

10 pav. Įmonės kortelė.

Kontrolės kortelė – tachografo kortelė, kuri identifikuoja kontrolės ins-tituciją bei leidžia skaityti, spausdinti ir perkelti skaitmeninio tachografo arba vairuotojo kortelės atmintyje esančius duomenis. Kontrolės kortelė iš-duodama 5 metams.

11 pav. Kontrolės kortelė.

7.3. Vairuotojo kortelės naudojimas ir veiksmas su skaitmeniniu tachografu

Vairuotojai naudoja vairuotojo kortelę kiekvieną darbo dieną, iškart, kai perima transporto priemonę. Prieš pradėdamas vairuoti vairuotojas įde-da savo kortelę į kairę tachografo angą.

Vairuotojo kortelė neišimama anksčiau negu baigiasi darbo laikas, išskyrus tuos atvejus, kai tikrinantis pareigūnas nurodo ją išimti. Jei vairuotojas

negali naudotis transporto priemoneje sumontuotu skaitmeniniu tachografu, nes kurį laiką nebūna transporto priemoneje, savo veiklos laikotarpius – „kiti darbai“, „buvimas darbe“ ar „pertraukos darbo metu ir kasdienio poilsio lai-kotarpiai“ – rąšymo priemonė išskaitomai užrašytus lape perkelia į vairuotojo kortelę, naudodamas tachografo rankinio įrašymo mechanizmą.

Vairuotojas, idėjęs kortelę į tachografo angą, turi naudodamasis „me-niu“ funkcija įvesti šali, kurioje pradėjo vairavimą po kasdienio poilsio, o darbo dienos pabaigoje įvesti šali, kurioje baigė vairavimą.

Skaitmeniniame tachografe ekrane dažniausiai rodomas UTC (Univer-sal Coordinated Time) laikas. Vairuotojas ekrane gali nustatyti šalies, ku-rijoje registruota transporto priemonė, laiką.

Jeigu transporto priemonę vairuoja du vairuotojai (ekipažas), tai vairuo-tojas, kuris nevažiuoja transporto priemone, įdeda savo kortelę į dešinę ta-chografo angą, o keičiantis vietomis, keičiamos abiejų kortelių buvimo vietos.

7.4. Skaitmeninio tachografo spaudinys

Iš skaitmeninio tachografo ir vairuotojo kortelės informacija galima at-spausdinti specialaus popieriaus spaudinyje. Galimi šie spaudiniai:

1. Vairuotojo veiklos 24 valandų laikotarpyje iš vairuotojo kortelės ar iš skaitmeninio tachografo;
2. Įvykiai ir gedimai iš vairuotojo kortelės ar iš skaitmeninio tachografo;
3. Skaitmeninio tachografo techniniai duomenys;
4. Duomenys apie greičio viršijimą.

7.5. Vairuotojo kortelė sugadinta, blogai veikia ar prarasta

Jeigu vairuotojo kortelė blogai veikia, prarasta ar pavogta jos turėtojas apie tai nedelsiant turi pateikti Valstybės kelių transporto inspekcijai rašiš-ką pranešimą, nurodant kortelės gedimo, praradimo ar pavogimo vietą ir laiką.

Jeigu vairuotojo kortelė pavogta, asmuo nedelsdamas apie tai turi ofi-ciaiiai pranešti, valstybės, kurioje tachografo kortelė buvo pavogta, policijai ir kreipimosi faktą patvirtinančių dokumentų kartu su oficialiu pranešimu apie vagystę pateikti Valstybės kelių transporto inspekcijai.

Vairuotojas be vairuotojo kortelės gali vairuoti transporto priemonę ne ilgiau kaip 15 kalendorinių dienų arba ir ilgesnį laiką, jeigu to reikia, kad trans-porto priemonė būtų grąžinta į jos laikymo vietą, ir jeigu vairuotojas gali įro-dyti, kad per šį laiką pateikti kortelės arba ją naudoti buvo neįmanoma.

8.3. Patikrinimai kelyje

Pareigūnai atliekantys tikrinimus keliuose gali tikrinti:

1. Kasdienio ir kas savaitinio vairavimo trukmę, pertraukos ir kasdienio bei kas savaitinio poilsio laikotarpius; ankstesnių dienų registracijos lapus, ir (arba) to paties laikotarpio duomenis, saugomus vairuotojo kortelėje, ir skaitmeninio tachografo duomenis;
2. Einamos dienos ir prieš taiėjusių 28 dienų visi atvejai, kai viršijamas transporto priemonės leistinas greitis ilgesnis nei vienos minutės laikotarpiu, N3 kategorijos (nuo 12 iki 40 tonų b/m) – 90 km/h, o M3 kategorijos (autobusai virš 8 sėdimų vietų) – 105 km/h;
3. Tam tikrais atvejais – transporto priemonės pasiekti trumpalaikiai greičiai, tachografo užregistruoti ne daugiau kaip per 24 praėjusias transporto priemonės eksploataavimo valandas;
4. Teisingas tachografo veikimas (nustatomi galimi tachografo, vairuotojo kortelės ir (arba) registracijos lapų trūkumai) arba, jei reikia tvarkaraščių ir darbo grafikų (keleiviniams) buvimas transporto priemonėje.

8.4. Duomenų iš skaitmeninių tachografo ir vairuotojų kortelių perkėlimas

Įmonė privalo perkelti duomenis į kompiuterį (-ius):

1. Iš skaitmeninių tachografo:
 - 1.1. periodiškai ne rečiau kaip kas 3 mėnesius;
 - 1.2. jei pastebėtas skaitmeninio tachografo netinkamas veikimas;
 - 1.3. prieš nuolatini ar laikiną transporto priemonės perdavimą kitai įmonei (naudotojui).
2. Iš vairuotojų kortelių:
 - 2.1. periodiškai ne rečiau kaip kas 3 savaites (21 d.);
 - 2.2. vairuotojui nutraukiant darbo santykius, ne vėliau kaip paskutinę jo darbo dieną.
3. Jei dėl skaitmeninio tachografo gedimo jame įrašytų duomenų perkelti neįmanoma, įmonė turi gauti iš tachografo dirbtuvės pažymą, kad duomenų perkelti negalima.

8.5. Tachografo registracijos lapų, duomenų perkeltų iš skaitmeninių tachografo ir vairuotojų kortelių saugojimas

Įmonė privalo:

1. Tachografo registracijos lapus ir išduotus blankus, naudojamus patvirtinti vairuotojo veiklos laikotarpius pagal Reglamentą (EB) Nr. 561/2006 arba Europos šalių susitarimą dėl kelių transporto priemonių ekipažų, važinjančių tarpautiniais maršrutais, darbo (AETR), saugoti ne trumpiau kaip 1 metus;
2. Duomenis, perkeltus iš skaitmeninių tachografo ir vairuotojų kortelių į kompiuterius, saugoti ne trumpiau kaip 1 metus;
3. Daryti duomenų, perkeltų iš skaitmeninių tachografo ir vairuotojų kortelių, kopijas ir saugoti kompiuteriuose ne trumpiau kaip 1 metus;
4. Tachografo dirbtuvės išduotą pažymą, kad duomenų perkelti negalima, saugoti ne trumpiau kaip 1 metus;
5. Tachografo registracijos lapus, išduotus blankus, naudojamus patvirtinti vairuotojo veiklos laikotarpius pagal Reglamentą (EB) Nr. 561/2006 arba AETR, ir duomenis, perkeltus iš skaitmeninių tachografo ir vairuotojų kortelių į kompiuterius, pateikti kontroliuojantiems pareigūnams pareikšdavus teisės akty nustačius tvarką;
6. Turėti specialias duomenų archyvacijos ir tvarkymo programas;
7. Užtikrinti perkeltų duomenų iš skaitmeninių tachografo ir vairuotojų kortelių saugumą, nepažeidžiamumą, autentiškumą ir vientisumą.

9. REGLAMENTŲ (EB) NR. 561/2006 IR (EEB) NR. 3821/85 TAIKYMO REKOMENDACIJOS

Vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 561/2006 22 straipsnio 4 punktu, Europos Komisija patelkė šio reglamento kai kurių straipsnių aiškinimą.

1 Rekomendacija

Įsimentinis nukrypimas nuo reikalavimų dėl trumpiausiu poilsio ir ilgiausių vairavimo laikotarpių ieškant sustojimui tinkamos vietos. (Reglamento (EB) Nr. 561/2006 12 straipsnis).

Pagal 12 straipsnio nuostatas vairuotojui leidžiama nukrypti nuo nurodytų reikalavimų dėl trumpiausiu poilsio ir ilgiausių vairavimo laikotarpių ieškant sustojimui tinkamos vietos. Pagal šį straipsnį vairuotojui nuo regla-

mento nukrypti neleidžiama, jei priešasys žinomos prieš prasidedant kelionei. Jis sudarytas taip, kad vairuotojai sprendimą galėtų priimti, kai kelionės metu netikėtai tampa nebeįmanoma laikytis reglamento, t. y. kai iškyla neįprastų, nuo vairuotojo noro nepriklausančių ir akivaizdžiai neišvengiamų sunkumų, kurių negalima numatyti, net jei deklamuojamos deramos pastangos.

Pagal nukrypti leidžiančią nuostatą taip pat užtikrinamas asmenų, transporto priemonės bei krovinio saugumas ir reikalaujama, kad visais atvejais būtų atsizvelgiama į eismo saugumą keliuose.

Trys šalyys turi konkrečius įsipareigojimus tokiais atvejais:

1) **Transporto įmonė** turi atidžiai planuoti saugią vairuotojo kelionę ir naudoti atitinkamomis sąslygomis vietomis, t. y. ji turi taip organizuoti darbą, kad vairuotojai galėtų laikytis reglamento; be to, ji turi atsizvelgti į tai, kad būtų vykdomi sūntėjų ir draudimo bendrovių reikalavimai dėl saugaus sustojimo.

2) **Vairuotojas** turi griežtai laikytis taisyklių ir nenukrypti nuo vairavimo laikotarpiu, nebent netikėtai susidaro išimtinės aplinkybės ir tampa neįmanoma laikytis reglamento nekeliant pavojaus eismo saugumui keliuose arba asmenų, transporto priemonės ar krovinio saugumui. Jei vairuotojas nusprendžia, kad būtina nukrypti nuo reglamento ir kad tai nekelia pavojaus eismo saugumui keliuose, tai sustojęs jis iškart privalo ranka parašyti nuokrypimo pabūdį ar priešasį (bet kuria Bendrijos kalba tachografo registro lapas, įrašymo įrangos išspausdintame spaudinyje arba darbo grafike).

3) **Kontroliuojantis pareigūnas** turi vadovautis profesine nuožūra, kai kontroliuoja vairuotoją ir vertina, ar nukrypimas nuo vairavimo laikotarpių yra pateisinamas. Vertindamas nukrypimo reišetumą pagal 12 straipsnį jis atidžiai nagrinėja visas aplinkybes, įskaitant šiuos dalykus:

a) vairuotojo važiavimo įrašų istoriją, kai norima nustatyti vairuotojo veiklos modelį ir patikrinti, ar vairuotojas paprastai laikosi vairavimo ir poilsio laiko normų ir ar nukrypimas yra išimtinis;

b) nuo vairavimo laikotarpių neturi būti nukrypstama dažnai, nukrypti turi būti nulemtas išimtinis aplinkybių, pavyzdžiui, didelių eismo įvykių, labai blogų oro sąlygų, sistemo nukreipimo aplinkybių, vietos nebuvimo stovėjimo aikštelėje ir t. t. (*Šis galimų išimtinis aplinkybių sąrašas yra tik pavyzdinis. Vertinimo principas yra toks, kad galima nukrypimo nuo vairavimo laikotarpių mojuvas neturi būti iš anksto žinomas ar net numatomas*);

c) turi būti laikomasi dienos ir savaitės vairavimo laikotarpių, taigi stovėjimo vietos išskantais vairuotojas neturi „igyti laiko“ viršydamas vairavimo laikotarpjus;

d) nukrypstant nuo taisyklių dėl vairavimo laiko neturi sumažėti būtinų pertraukų skaičius, dienos ir savaitės poilsis.

Pastaba. Europos Teisingumo Teismo byla C-235/94.

2 Rekomendacija

Vairuotojo važiavimo laiko įrašymas vykstant į vietą, kuri nėra įprasta vieta paimti arba palikti transporto priemonę pagal Reglamentą (EB) Nr. 561/2006. (Reglamento (EB) Nr. 561/2006 9 straipsnis).

Vairuotojas, vykstantis į konkrečią vietą, kuri nėra darbdavio veiklos centras ir kurią jam nurodė darbdavys kaip transporto priemonės su tachografu stovėjimo vietą, vykdo savo darbdavini duotą įsipareigojimą ir todėl negali laisvai disponuoti savo laiku.

Tad pagal 9 straipsnio 2 ir 3 dalis:

– pagal valstybės narės nacionalinius teises aktus kaip „buvimas darbe“ arba „kiti darbai“ turėtų būti įrašomas laikas, kurį vairuotojas praleidžia vykdamas ne į savo namus ir ne į darbdavio veiklos centrą ar grįždamas iš tokios vietos kai vairuotojas turi perimti arba palikti transporto priemonę pagal šį reglamentą, nepaisant to, ar darbdavys nurodė, kada ir kaip nuvykti, ar tai buvo palikta vairuotojo nuožūrai; ir

– kaip „kiti darbai“ turėtų būti įrašomas laikas, kurį vairuotojas praleidžia vairuodamas transporto priemonę, kuriai netaikomas šis reglamentas, kai jis vyksta ne iki savo namų arba darbdavio veiklos centro arba grįžta iš komas reglamentas.

Kitas toliau nurodytas važiuojant praleistas laikas gali būti laikomas poilsiu arba pertrauka.

Pirmas atvejis – vairuotojas lydi transporto priemonę, gabenamą keltu arba traukiniu. Šiuo atveju vairuotojas gali palisėti arba pasinaudoti pertrauka, jei jis turi sąlygas ilseis miegamoje vietoje ar gulite (9 straipsnio 1 dalis).

Antras atvejis – vairuotojas neįydi transporto priemonės, bet vyksta traukiniu arba keltu į vietą ar iš vietos, kur jis paima arba paliks transporto priemonę, kuriai taikomas reglamentas (9 straipsnio 2 dalis), jei jis tame keite ar traukinyje turi sąlygas ilseis miegamoje vietoje ar gulite.

Trečias atvejis – transporto priemonę vairuoja daugiau nei vienas vairuotojas. Kai antras įgulos narys, kuris priteiktas gali vairuoti, sėdi šalia transporto priemonės vairuotojo, bet nepadaeda transporto priemonę vairuojan-

čiam vairuotojui, šio igulos nario 45 minučių „buvimo darbe laiką“ galima laikyti pertrauka.

Vairuotojo darbo sutarties pobūdis nėra diferencijuojamas. Todėl šios taisyklės taikomos ir nuolatiniams vairuotojams, ir vairuotojams, pasamdytiems iš laikino įdarbinimo įmonės.

„Laikinanam vairuotojui“ „darbdavio veiklos centras“ yra tos įmonės, kuri naudojasi to vairuotojo paslaugomis kelių susistėkimo veiklai („naudotojo įmonė“); veiklos centras, o ne „laikino įdarbinimo įmonės“ pagrindinė buveinė.

Pastaba. Europos Teisingumo Teismo bylos C-76/77 ir C-297/99.

3 Rekomendacija

Nurodymas pertraukti pertrauką arba dienos ar savaitės polisis ir transporto priemonę nuvažiuoti į kitą vietą terminale, stovėjimo aikštėje ar pasienio zonoje. (Reglamento (EB) Nr. 561/2006 4 straipsnio d ir f punktai).

Paprastai per dienos ar savaitės polisis vairuotojas turi turėti galimybę laisvai naudotis savo laiku ir todėl neprivalo būti arī savo transporto priemonės.

Apskritai pertraukos arba dienos ar savaitės polisiso pertraukimas yra pažeidimas (nebent taikoma „kelto taisyklė“ (9 straipsnio 1 dalis). Tačiau terminale arba stovėjimo aikštėje gali susidaryti netikėta neįprasta arba neįprasta padėtis, kai transporto priemonę reikia nuvažiuoti į kitą vietą. Paprastai terminale yra vairuotojas (terminalo darbuotojas), kuris prireikus transporto priemonės atvažiuoja į kitą vietą. Jei taip nėra, o dėl neįprastų aplinkybių transporto priemonę nuvažiuoti į kitą vietą būtina, vairuotojas gali pertraukti savo polisis tik kai to pareikšaujama kompetentinga valdžios institucija arba terminalo pareigūnas, įgaliojtas duoti nurodymus dėl transporto priemonės judėjimo.

Kitose vietose (pvz., stovėjimo aikštėse, pasienio punktuose) ir nepaprastosios padėties atvejais, jei yra objektivių nepaprastosios padėties priežasčių, dėl kurių transporto priemonę būtina nuvažiuoti į kitą vietą, arba jei to reikalauja policija ar kita valdžios institucija (pvz., priešgaisrinės tarnybos, kelių administracijos institucijos, muitinės atstovai ir t. t.), vairuotojas turi pertraukti savo pertrauką ar polisis kelionis minutėms – už tai jis neturėtų būti baudžiamas.

Jei kyla tokia būtinybė, valstybių narių teisės aktus taikantys asmenys, įvertinę konkrečią padėtį, turi taikyti iestatinąjį nuokrypį.

Apie tokį pertraukos ar polisiso pertraukimą vairuotojas privalo rankiniu būdu įrašyti atitinkamą įrašą ir, jei įmanoma, tai turi patildyti kompetentinga valdžios institucija, nurodžiusi vairuotojui transporto priemonę nuvažiuoti į kitą vietą.

4 Rekomendacija

Skaitmeninių tachografų filksuojamas važiavimo laikas, kai dėl vykdymo veiklos ypatumų vairuotojams tenka dažnai stoti arba daug kartų stoti dėl pristatymo. (Reglamento (EEB) Nr. 3821/85 1 straipsnis, kuriuo daroma nuoroda į Reglamentą (EB) Nr. 1360/2002 (1B priedas)).

Kadangi įrašai skaitmeniniais tachografais daromi tiksliau nei analoginiais tachografais, dažnai stojančių arba daug kartų stojančių dėl pristatymo vairuotojų važiavimo laikas, įregistruotas skaitmeniniais tachografais, gali būti ilgesnis nei naudojant analoginius tachografus. Tokia padėtis yra laikina ir tai dažniausiai turi įtakos pristatymui vietoje. Tai truks tik perinamuojų laikotarpį, kuriuo bus naudojami ir analoginiai ir skaitmeniniai tachografai.

Norint paskaitinti skaitmeninius tachografus naudoti dažniau ir kartu vairuotojams taikyti vienodas sąlygas nepriklausomai nuo to, kokį įrašą jie įrengini je naudoja, šiuo pereinamuojų laikotarpį nacionalinės kontrolinjančios institucijos galėtų taikyti nuokrypį. Toks leistinas nuokrypis pereinamuojų laikotarpį turėtų būti taikomas tokioms transporto priemonėms su skaitmeniniais tachografais, kurios pagal numatytą maršrutą nuolat stvoja arba daug kartų stoja dėl pristatymo.

Tačiau visais atvejais bus tikimasi, kad kontroliuojantis pareigūnas vadovausis profesine nuožūra. Be to, kai vairuotojas važiuoja transporto priemonė ir aktyviai atlieka vežimo veiklą, jis bus laikomas vairuojančiu neatsižvelgiant į aplinkybes (pavyzdžiui, tais atvejais, kai vairuotojas yra transporto spūstyje arba laukia prie šviesoforo).

Todėl:

- Valstybės narės savo kontrolės pareigūnams turi pranešti, kad tikrinami transporto priemonių, kurios pagal numatytą maršrutą nuolat stvoja arba daug kartų stvoja dėl pristatymo, skaitmeninių tachografų duomenis jie gali leisti iki 5 minučių nuokrypį keturių su puse (4,5) valandos važiavimo laikui, jei atitinkami prašymai pagrindžiami įrodymais. Šis leistinas nuokrypis gali būti taikomas, pavyzdžiui, išskaitinujant vieną minutę iš važiavimo laiko laikotarpiai tarp sustojimų, kai kiekvienam keturių su puse (4,5) valandos važiavimo laiko laikotarpį skiriamą daugiausia 15 minučių.

- Kontroles pareiġunai veikdami savo nuožūra turi atsizvelgti i aplinkybes, naudotis tuo metu jiems pateiktas irodymais (pavyzdziui, patikrinamu irodymu, kad vainuotojas nuolat stoji arba dažnai stoji dėl pristatymo) ir patikrinti, ar dėl jų aiskinimo nepakenkiama tinkamam taisyklių dėl vainuotojų valandų laikymui ir atininkamai – saugiam eismui keliuose.
- Valstybės narės gali naudoti analizes programine įranga, nustatyta taip, kad apimtu leistino nuokrypio laikotarpi skaitinujai važiavimo laiką, bet jos turi žinoti, kad tai gali sukelti problemų dėl irodymų vėlesniam etape. Visais atvejais leistinas nuokrypis neturi viršyti 15 minučių ribos keturių su puse (4,5) valandos važiavimo laikotarpiu.
- Leistinu nuokrypiu neturi būti diskriminuojami nacionalinio ar tarptautinio susisiekimo vainuotojai ir jiems neturi būti sudaromos blogesnės sąlygos; i ji gali būti atsizvelgiama tik tais atvejais, kai maršrute aiskiai yra dažnai ar daug kartų stojama dėl pristatymo.

5 Rekomendacija

2007 m. balandžio 12 d. Komisijos sprendimu nustatytas veiklos pavirtinimo blankas. (Direktivos 2006/22/EB 11 straipsnio 3 dalis).

Blankas naudojamas pavirtinant tam tikrą veiklą Reglamente (EEB) Nr. 3823/85 15 straipsnio 7 dalies a punkte nurodytu laikotarpiu, t. y.:

Einamąją dieną ir prieš taiėjusias 28 dienas (nuo 2008 m. sausio 1 d.) patvirtinimo blanką galima naudoti tik tais atvejais, jei vainuotojas:

- buvo laikinai nedarbingumo atostogose,
- buvo kasmetinėse atostogose pagal valstybės nareis, kurioje įmonė įsisteigusi, teisės aktus,

- vairavo kitą transporto priemonę, kuriai netaikomas Reglamentas (EB) Nr. 561/2006 arba Europos šalių susitarimas dėl kelių transporto priemonių ekipažų, važinėjančių tarptautiniais maršrutais, darbo (AETR).

Valstybės narės neprivalo reikalauti, kad blankas būtų naudojamas. Tačiau jei valstybė narė reikalauja naudoti blanką jame numatytais atvejais, šią standartinuotą formą privaloma pripažinti galiojančia. Valstybės narės savo teritorijose gali nustatyti privalomą reikalavimą naudoti blanką ir reikalauti jo iš vainuotojų. Tačiau jei iš tachografo įrašų matyti, kad vainuotojas vairavo transporto priemonę, kuriai netaikomas Reglamentas (EB) Nr. 561/2006 arba AETR, už tą laikotarpį blanko reikalauti negalima.

Elektroninės bei spausdininės formos blanka ir informaciją apie valstybės nareis, kuriose ji naudoti privaloma, galima rasti interneto svetainėje adresu: http://ec.europa.eu/transport/road/policy/social_provision/social_form_en.htm.

Bet kuria oficialiāja ES kalba užpildytas blankas priimamas visoje ES. Standartinės formos blanko pateikiami iš anksto nustatyti sunumeruoti laukai, kuriuos reikia užpildyti, todėl pateiktą informaciją lengviau suprasti.

Visus blanko laukelius būtina pildyti spausdinant. Kad blankas galiojū, ji prieš kelionę turi pasirašyti ir įmonės atstovas, ir vainuotojas. Savarankiškai dirbantys vainuotojai blanką pasirašo du kartus: įmonės atstovo ir savo vardu.

Galiojančiu laikomas tik pasirašytas originalas. Blanko teksto keisti negalima. Blanko negalima nei iš anksto pasirašyti, nei keisti pastabas irrašant ranka. Tik išimtinėmis aplinkybėmis ir tik tuo atveju, jei tai teisiškai leidžiama pagal nacionalinius teisės aktus, galima priimti faksu išsiustą blanką.

Blanką galima spausdinti ant popieriaus, kuriame nurodytas įmonės logotipas ir kontaktiniai duomenys, tačiau laukelius, kuriuose prašoma nurodyti informaciją apie įmonę, vis tiek privaloma pildyti.

Jei vainuotojas jau būdamas kelyje nevainuoja, pavyzdžiui, dėl ligos ar transporto priemonės gedimo, blanko naudoti negalima, ir vykdymo priežiūros institucijos gali reikalauti kito prastovą pateisinančio irodymo.

6 Rekomendacija

Kelte arba traukinyje praleisto laiko registravimas, kai vainuotojas turi sąlygas išsėtis gulite arba miegamuoje vietoje. (Reglamento (EB) Nr. 561/2006 9 straipsnio 1 dalis).

Pagal 4 straipsnio f punktą, polisidamnas vainuotojas savo laiką gali disponuoti laisvai. Tačiau keltu arba traukiniu keliaujantis vainuotojas turi teisę i kasdieni arba kassavainini polisij, jei tik jis turi sąlygas išsėtis gulite arba miegamuoje vietoje. Tai grindžiama 9 straipsnio 2 dahlmi, kuria nustatoma, kad bet koks kelyje praleistas laikas „nelaikomas polisitu ar pertrauka, išskyrus atvejus, kai vainuotojas yra kelte arba traukinyje ir turi galimybę pasi- naudoti guliu ar lova“.

Be to, laikantis 9 straipsnio 1 dalies, kai vainuotojas kelte arba traukinyje naudojasi mažiausiai 11 valandų normalaus kasdienio polisio (jei vainuotojas turi sąlygas išsėtis gulite arba miegamuoje vietoje), šis laikotarpis gali būti pertraukiamas daugiausiai du kartus kita veikla (pavyzdžiui, įlipi i keltą arba traukinį, įlipi iš kelto arba traukinio). Bendras hų dviejų pertrūkių laikas negali viršyti 1 valandos. Dėl šio laiko jokiu būdu netrumpinamas reguliarus kasdienio polisio laikotarpis.

Jeigu kasdienio polisio laikotarpis yra suskirstytas i du laikotarpis, kai pirmasis yra mažiausiai 3 valandų nepertraukiamas laikotarpis, o antrasis –

mažiausiai 9 valandų nepertraukiamas laikotarpis (kaip nustatyta 4 straipsnio 8 punkte), pertūkių skaičius (daugiausiai du pertūkiai) laikomas vi- sam kasdienio polsio laikotarpiui, o ne kiekvienai kasdienio polsio, suskirs- tyto į du laikotarpius, daliai.

9 straipsnio 1 dalyje nurodyti leidžiami nuostata netaikoma normaliam arba sutrumpinam kassavaitinio polsio laikotarpiui.

10. VAIRUOTOJŲ VAIRAVIMO IR POLSIO REŽIMĄ REGLAMENTUOJANTYS TEISĖS AKTAI

1. 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės ak- tų suderinimo ir iš dalies keičiantis Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 3820/85;

2. 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos Reglamentas „Dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų“ (EEB) Nr. 3821/85;

3. Europos šalių susitarimas dėl kelių transporto priemonių ekipažų, važinėjančių tarptautiniais maršrutais, darbo (AETR);

4. 1998 m. rugsejo 24 d. Tarybos Reglamentas (EEB) Nr. 2135/98 iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto prie- monėse naudojamų tachografų ir Direktyvą 88/599 EEB dėl Reglamentų (EEB) Nr. 3820/85 ir (EEB) Nr. 3821/85 taikymo;

5. 2002 m. birželio 13 d. Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1360/2002 sep- tintaji kartą derinantis su technikos pažanga Reglamentą (EEB) Nr. 3821/ 85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų;

6. Dėl darbų, kuriuose gali būti taikoma iki dvidešimt keturių valandų per parą darbo laiko trukmė, sąrašo, darbo ir polsio laiko ypatumų ekono- mines veiklos srityse, darbų, sąlygų, kurioms esant gali būti įvedama suminė darbo laiko apskaita, suminės darbo laiko apskaitos įvedimo įmonėse, įstai- gose, organizacijose tvarkos aprašo patvirtinimo, patvirtinti Lietuvos Res- publikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 587;

7. Kelių transporto priemonių vairuotojų vairavimo ir polsio režimo tikrinimo ir ataskaitų teikimo tvarkos aprašo patvirtinto Lietuvos Respubli- kos Vyriausybės 2007 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 546;

8. Duomenų perkėlimo iš skaitmeninių tachografų laikinosios taisyklės patvirtintos 2005 m. gruodžio 28 d. Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie susisiekimo ministerijos viršininko įsakymu Nr. 2B-365;

9. Blanko, naudojamo patvirtinti vairuotojo veiklos laikotarpis pagal reglamentą (EB) Nr. 561/2006 arba Europos šalių susitarimą dėl kelių trans- porto priemonių ekipažų, važinėjančių tarptautiniais maršrutais (AETR), formos ir išdavimo vairuotojams taisyklės patvirtintos 2007 m. birželio 14 d. Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie susisiekimo ministerijos virši- ninko įsakymas Nr. 2B-226;

10. Skaitmeninių tachografų kortelės išduodamos vadovaujantis Skait- meniniuose tachografuose naudojamų identifikavimo kortelių išdavimo tai- syklėmis, patvirtintomis Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susi- siekimo ministerijos viršininko 2005 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. 2B-88.